

$$KU = (K+V)^R$$

Begaafde leerlingen met een stoornis in het autismespectrum

Eleonoor van Gerven

Ziet eruit als een eend, loopt als een eend... maar toch....

- **Autisme is een spectrumstoornis** (American Psychiatric Association, 2014; Costis, 2016; Kalbfleisch & Iguchi, 2008; Van Gerven, 2016).
  - Iedereen kan kenmerken van autisme hebben, maar niet iedereen heft een autisme spectrumstoornis
  - Symptomen van autisme kunnen op een continuüm geplaatst worden (American Psychiatric Association, 2014)
  - Dit betekent dat de kenmerken zich in elke casus anders manifesteren waardoor elke casus uniek is. (Cash, 2010; Kalbfleisch & Iguchi, 2008; Van Gerven 2017).

- **Begaafdheid**
  - Iedereen kan kenmerken van begaafdheid hebben, maar niet iedereen is begaafd ... (Mika, 2005)
  - De kenmerken van begaafdheid kunnen op een continuüm geplaatst
  - Dit betekent dat de intensiteit van de waargenomen kenmerken verschilt voor elke begaafde leerling en dat betekent dat elke begaafde leerling een uniek profiel heeft (Cash, 2010; Kay, 2007; Van Gerven & Drent, 2004-2016)

DSM-5: De puntjes op de i

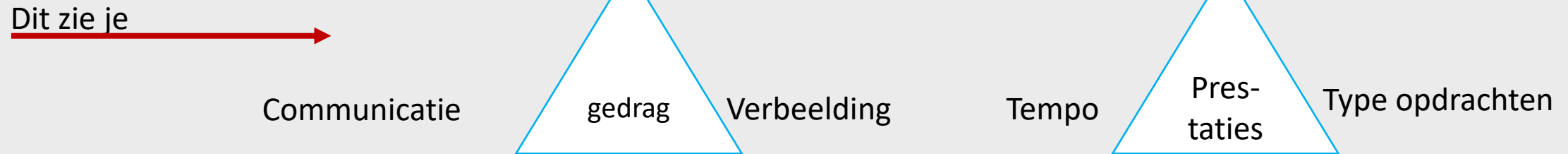

- Blijvende tekorten in de sociale communicatie en interactie
  - Gebrek aan sociaal-emotionele wederkerigheid
  - Problemen in de non-verbale communicatie
  - Problemen bij het ontwikkelen, onderhouden en begrijpen van relaties.
- Beperkte, repetitieve gedragspatronen, interesses of activiteiten.
  - Stereotype gedrag
  - Gebrek aan flexibiliteit
  - Beperkte interesses op extreem intens niveau
  - Extreme reactie op zintuiglijke prikkels

Dit zie je

(van Gerven, 2013)

$$KU = (K + V)^R$$

Eigenlijk is er weinig aan de hand... of ...

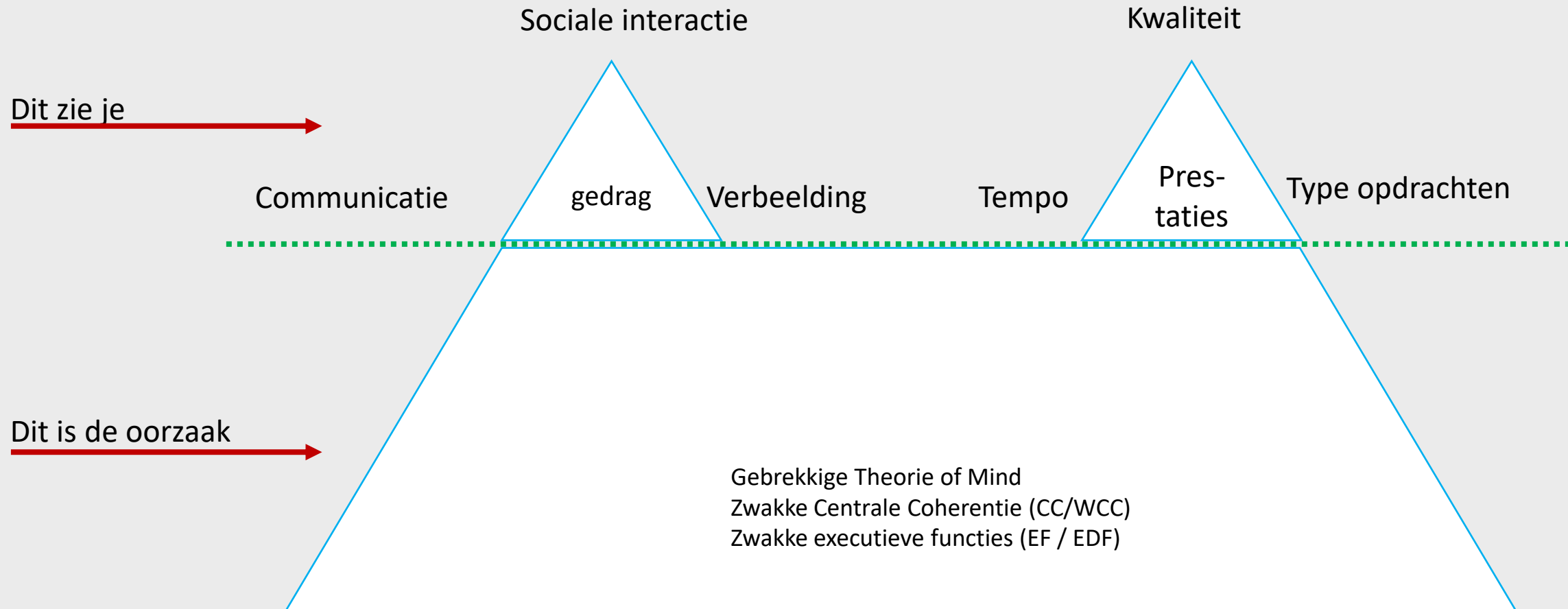
$$KU = (K+V)^R$$

Verklaringen

(van Gerven, 2013)

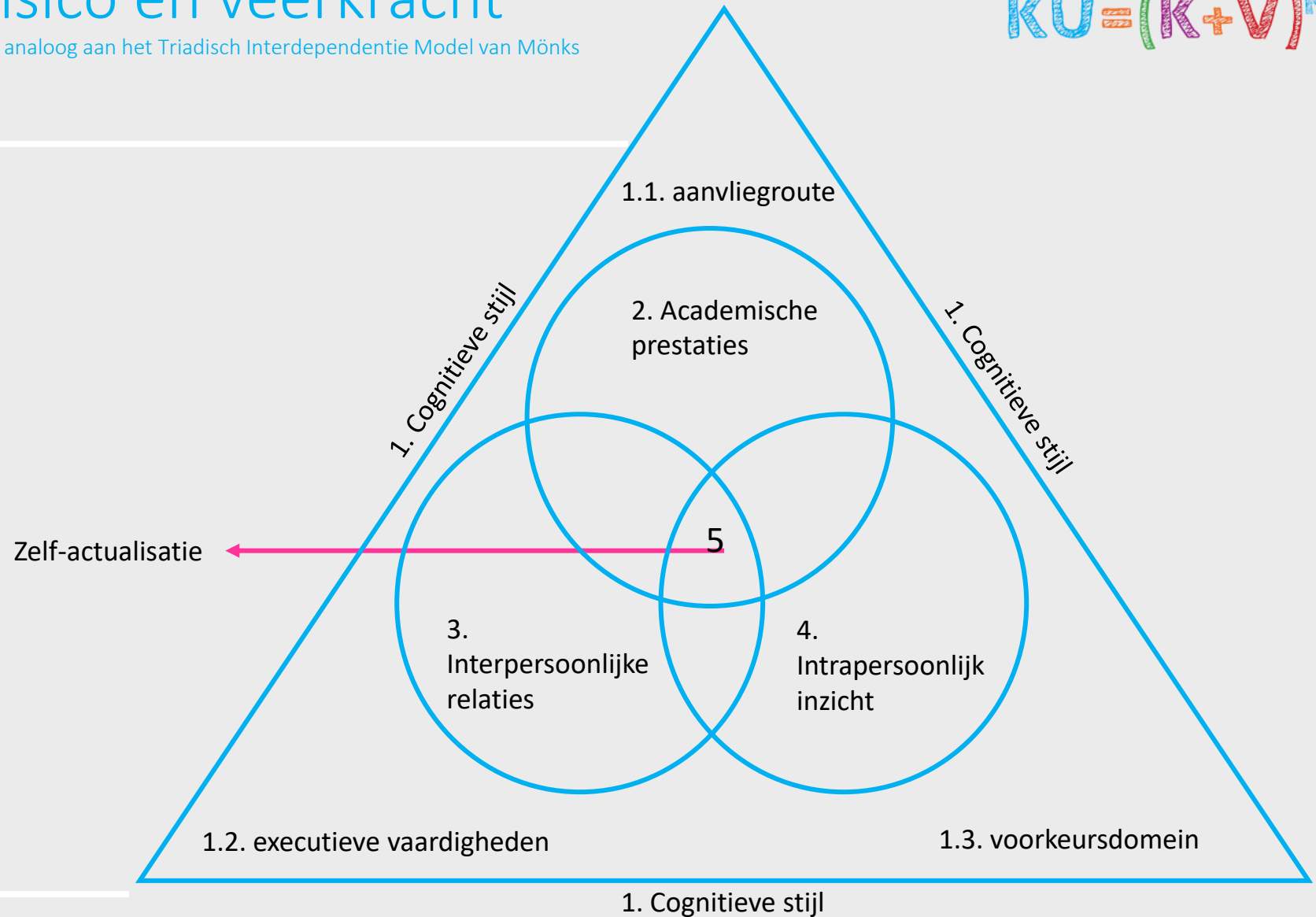
$$KU = (K + V)^R$$

Dynamiek tussen risico en veerkracht

(Van Gerven & Weterings, 2014, based on Trail, 2011; analoog aan het Triadisch Interdependentie Model van Mönks & Ypenburg, 1995)

$$KU = (K + V)^R$$

Autisme is een neurobiologische stoornis

(American Psychiatric Association, 2014; Assouline, Foley Nicpon, Colangelo, & O'Brien, 2008; Van Gerven, 2016)

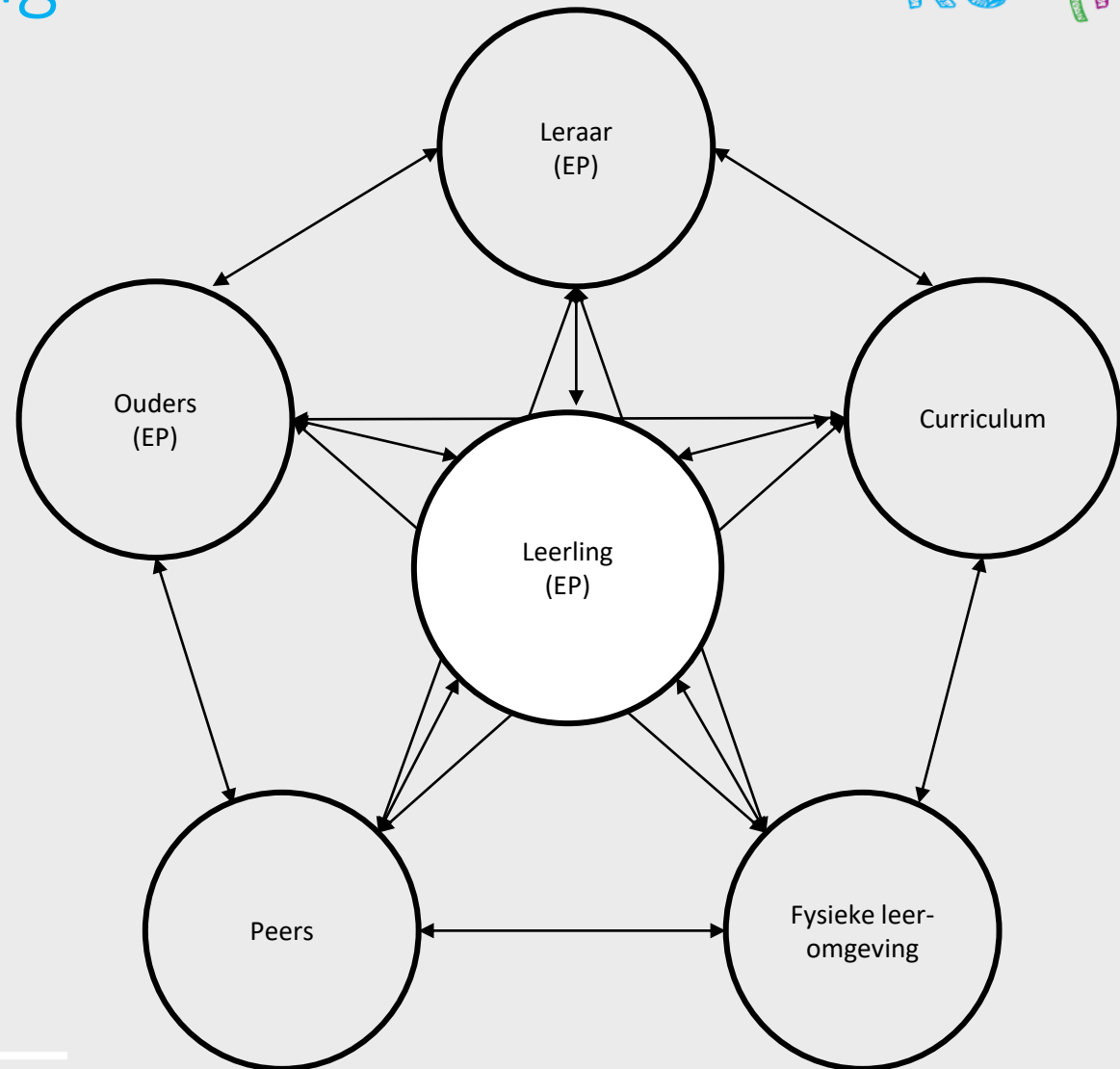

-
- Aangeboren.
  - Invloed van de ecologie
  - Effecten van veranderingen in de ecologie
  - Er ontstaan zorgen
  - Match vs mismatch

De ecologie van de leerling

(Bronfenbrenner, 1978; van Meersbergen en Jeninga 2012)

Begeleiden wordt dus maatwerk

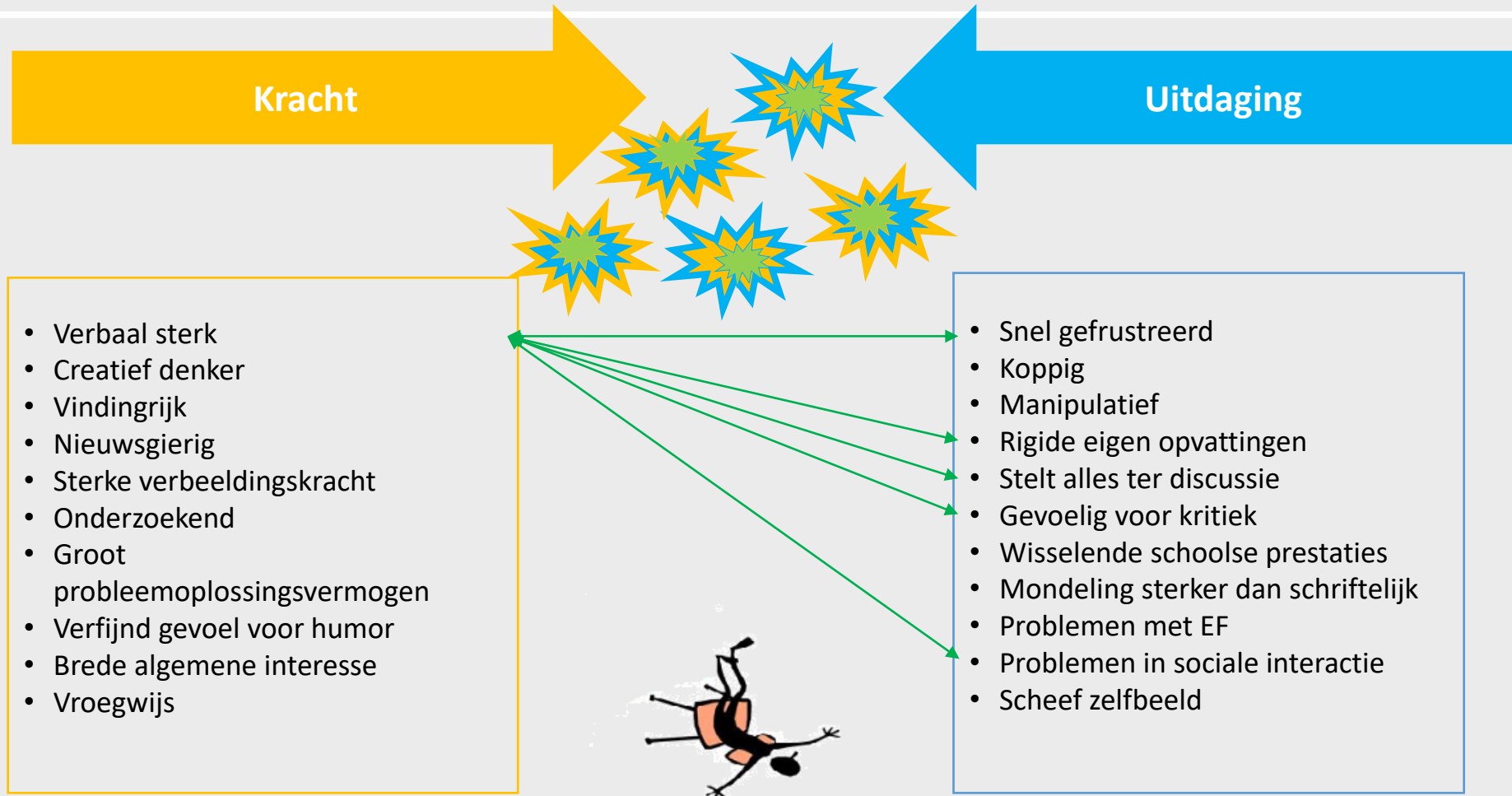
(Baldwin, Omdal, & Pereles, 2015; Baum, Schader, Owen 2017; Brody & Mills 1997; Crepau-Hobson & Bianco 2013; Roffman Shevitz, Stemple, Barnes-Robinson, & Jeweler, 2011; Van Gerven, 2018)

- Wacht niet op een label
- Prioriteer wat je wilt bereiken (stilzitten/concentreren; spellen/verhalen; samenwerken/uitdagen; et cetera)
- Respecteer uniciteit: stem af op sterkte & zwakte profiel van de leerling
- Zorg voor interventies waarin de begaafdheid en de stoornis geïntegreerd benaderd worden
- Richt je interventies op '3'
- Stimuleer, Compenseer, Remedieer en Dispenseer
- Leer de leerling zijn kans op succes inschatten en positief beïnvloeden
- Knutsel niet alleen aan de leerling maar ook aan de ecologie
- Besteed aandacht aan intra- en interpersoonlijke gevolgen van de botsing tussen basaal vermogen en basaal onvermogen
- Moedig een positieve relatie met ontwikkelingsgelijken aan en begeleid de leerling daarbij
- Respecteer de begrenzing die de stoornis met zich meebrengt

De knal tussen kans en drempel

$$KU = (K+V)^R$$

Strength-based & talent-focused

(Baum, Schader & Owen, 2017)

- Strength-based
  - Ga uit van de kracht van de leerling
  - Speel in op zijn cognitieve stijl
  - Geef ruimte voor eigen leerstijl
  - Speel in op eigen intelligentieprofiel
- Talent-focused
  - Continue assessment van ontwikkelingspotentieel in domein van talent(en)
  - Speel in op interesses
  - Schep kansen voor talenten die in reguliere curriculum onbenut blijven

Hoe doe je dat?

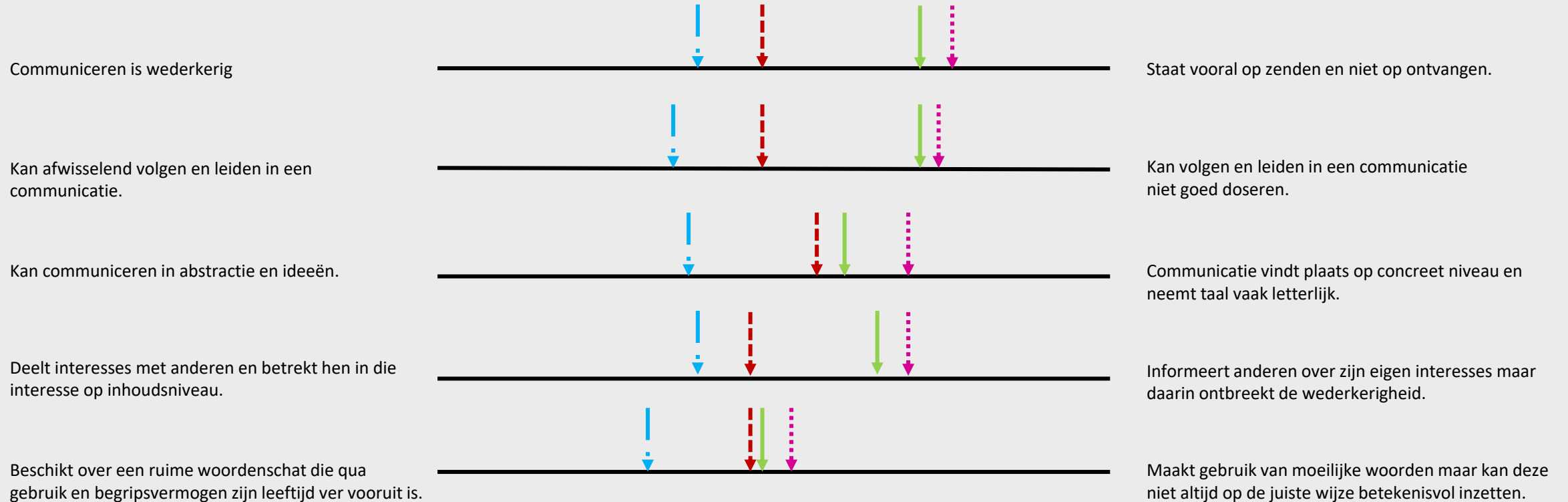
$$KU = (K+V)^R$$

- Ronde-tafelgesprekken
  - Analyseren
  - Veranderingsbehoefte
  - Gouden moment
  - Schatgraven
  - Gouden zinnen
  - Betekenisvolle responsen

Insteek voor een ronde-tafelgesprek

(van Gerven, 2017)

$$KU = (K + V)^R$$

- > Observatie door specialist begaafdheid in plusklas
- .....> Observatie door leraar in context van de thuisgroep
- > Observatie door ouders in diverse vrije situaties
- > Observatie door begeleider schaakclub tijdens clubactiviteiten